

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ

การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ
การบริหารความเสี่ยง
จากอัตราแลกเปลี่ยน

ปรับปรุงครั้งที่ 2

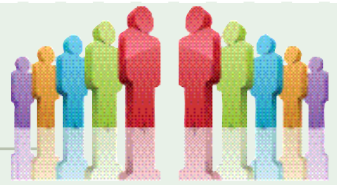
สารจากผู้จัดทำ

เรื่อนำรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนจัดทำด้วยความร่วมมือระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย และชมรมเอซีไอ ประเทศไทย* เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นให้กับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในเรื่องการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนควบคู่ไปกับการจัดสัมมนาในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2551 วิกฤตการเงินในสหรัฐอเมริกา และยุโรปยังคงส่งผลกระทบต่อการค้าและการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ซึ่งผู้ประกอบการและนักลงทุนในภูมิภาคเอเชียแม้ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิกฤตการเงินโลกที่เกิดขึ้น แต่ก็ต้องรับผลกระทบจากความต้องการสินค้าในตลาดโลกที่หดตัว เงินทุนเคลื่อนย้ายเข้าออกอย่างรวดเร็วและมีปริมาณมาก ส่งผลถึงความผันผวนของค่าเงินทั้งสกุลหลักและสกุลภูมิภาค ทั้งนี้ รัฐบาลแต่ละประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร มีแนวทางแก้ไขโดยออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการจ้างงานผ่านนโยบายการคลัง รวมถึงมีการผ่อนคลายนโยบายการเงินด้วย อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาความเชื่อมั่นต่อฐานะการคลังและความสามารถในการชำระคืนหนี้สาธารณะของกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรปได้สั่นคลอนอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกชะลอลง เงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและค่าเงินสกุลต่าง ๆ รวมถึงเงินบาทมีความผันผวนมากขึ้นเป็นลำดับ

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินนโยบายการเงินเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และพยายามให้ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวไปตามกลไกตลาด ซึ่งจะสะท้อนการปรับตัวของเศรษฐกิจได้ดีขึ้น แต่กระวังไม่ให้เคลื่อนไหวผันผวนอย่างรุนแรงจนกระทบ

* ชมรมเอซีไอ เป็นเครือข่ายของ ACI-The Financial Markets Association จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าเงิน และสนับสนุนการค้าเทคนิคและวิชาการในด้านการค้าเงิน สำหรับในประเทศไทย หน่วยงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของสมาคมธนาคารไทย

ต่อความสามารถในการปรับตัวของภาคธุรกิจ ในการนี้จึงเล็งเห็นความจำเป็นในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่มีธุรกิจเกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศสามารถรับมือกับความผันผวนของค่าเงินได้ดีขึ้นและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ผ่านการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อให้การบริหารรายได้และต้นทุนได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ธนาคารแห่งประเทศไทยและชมรม เอซีไอ ประเทศไทยจึงร่วมกันจัดทำ จุลสารเล่มนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในรูปแบบที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย โดยเป็นการปรับปรุงเนื้อหาจากการจัดพิมพ์ครั้งแรกในปี 2552 ที่ได้รับการตอบรับจากผู้สนใจเป็นอย่างดี การปรับปรุงจุลสารครั้งนี้ได้เพิ่มบทสัมภาษณ์ของธนาคารพาณิชย์ในเรื่องความจำเป็นและความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง เพิ่มวิธีการบริหารความเสี่ยงในทางเลือกอื่นๆ และการเล่าถึงประสบการณ์การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมบางราย

อย่างไรก็ดี หากผู้ประกอบการท่านใดสนใจจะค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมสามารถติดต่อศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน หรือฝ่ายตลาดการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยตามรายละเอียดด้านหลังคู่มือฉบับนี้ หรือสอบถามธนาคารพาณิชย์ที่ท่านใช้บริการ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสาระและเนื้อหาในจุลสารนี้จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้ประกอบการทุกท่านไม่มากนัก

ฝ่ายตลาดการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย
ชมรม เอซีไอ ประเทศไทย
ธันวาคม 2554

ผู้ที่จะได้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้

- ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม
- ผู้สนใจในเรื่องการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

อ่านแล้วได้อะไร?

ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น เกี่ยวกับ

- ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน 5
- ประสบการณ์จริงในการบริหารความเสี่ยงของผู้ประกอบการขนาดใหญ่ 8
- ทำไม SMEs ควรบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน 10
- เครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนมีอะไรบ้าง 15
- ข้อคิดและข้อแนะนำจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย 22
- ทางเลือกอื่นในการบริหารความเสี่ยง 35
- ประสบการณ์จริงในการบริหารความเสี่ยงของ SMEs 39
- ขั้นตอนการขอรับบริการป้องกันความเสี่ยงจากธนาคารพาณิชย์ 42
- ระเบียบที่ควรรู้เรื่องการส่งออกนำเข้าและการบริหารความเสี่ยง 43

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเคลื่อนไหว ของอัตราแลกเปลี่ยน

อัตราแลกเปลี่ยน คือ ราคาของเงินสกุลหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเงินอีกสกุลหนึ่ง เช่น 1 ดอลลาร์ สรอ. เท่ากับ 30.00 บาท โดยอัตราแลกเปลี่ยนมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่:

ปัจจัยดังกล่าว ในที่สุดอาจส่งผลกระทบต่อผลกำไร/ขาดทุนของธุรกิจ แม้ธุรกิจจะควบคุมปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวไม่ได้ แต่ธุรกิจสามารถบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้

การเคลื่อนไหวอ่อนค่าและแข็งค่าของเงินบาทเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. ตั้งแต่ ม.ค. 2551 - พ.ย. 2554

บาทต่อดอลลาร์ สรอ.

ที่มา : Reuters

- เงินบาทแข็งค่า (อ่อนค่า) หมายความว่าเงินบาทมีค่าเพิ่มขึ้น (ลดลง) เมื่อเทียบกับเงินอีกสกุลหนึ่ง เช่น เงินดอลลาร์ สรอ. โดยเงินบาทแข็งค่าขึ้นเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. (เงินดอลลาร์ สรอ. อ่อนค่าลงเทียบกับเงินบาท) เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหวจาก 36.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. (เม.ย. 52) เป็น 31.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. (ต.ค. 54) ซึ่งพิจารณาได้ ดังนี้

เงินบาทแข็งค่าขึ้น เพราะเงิน 1 บาทเดิมแลกได้เพียง 0.028 ดอลลาร์ สรอ. ($\frac{1}{36}$ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาท) แต่ที่อัตราแลกเปลี่ยนใหม่แลกเงิน 1 บาทเป็นดอลลาร์ สรอ. ได้มากขึ้นเป็น 0.032 ดอลลาร์ สรอ. ($\frac{1}{31}$ ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาท)

=

เงินดอลลาร์ สรอ. อ่อนค่าลง เพราะเงิน 1 ดอลลาร์ สรอ. เดิมแลกได้ 36 บาท (36 บาท ต่อดอลลาร์ สรอ.) แต่ที่อัตราแลกเปลี่ยนใหม่แลกเงิน 1 ดอลลาร์ สรอ. เป็นเงินบาทได้เพียง 31 บาท (31 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)

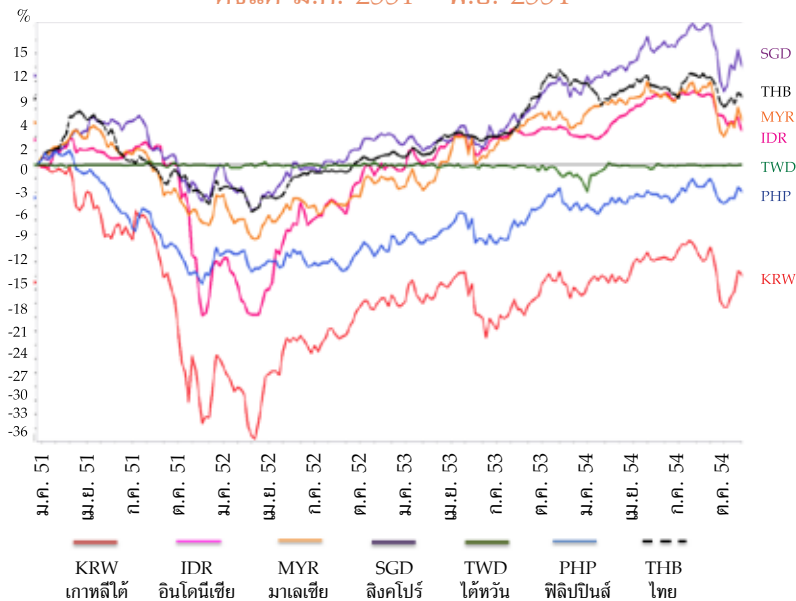
การดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย

ประเทศไทยเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการตั้งแต่ปี 2540 โดยธนาคารแห่งประเทศไทยไม่มีการกำหนดระดับอัตราแลกเปลี่ยนแต่ละวันไว้ ณ ค่าใดค่าหนึ่ง ทั้งนี้ เงินบาทจะเคลื่อนไหวไปตามกลไกตลาดที่ถูกกระทบจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะดูแลไม่ให้ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวผันผวนรุนแรงมากเกินไป จนกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและการปรับตัวของภาคธุรกิจในระยะสั้น เพื่อให้ค่าเงินบาทในระยะยาวเคลื่อนไหวได้ตามกลไกตลาดมากขึ้น เพิ่มศักยภาพในการปรับตัวของเศรษฐกิจไทย และให้ผู้ประกอบการสามารถรับมือต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทอาจมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของทุกท่าน ดังนั้น ท่านจึงควรบริหารจัดการความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

หากเปรียบเทียบค่าเงินบาท และค่าเงินสกุลภูมิภาคในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา จะเห็นว่าเงินบาทเคลื่อนไหวสอดคล้องกับเงินสกุลภูมิภาคอื่นๆ

การเปลี่ยนแปลง (%) ของเงินบาทและเงินสกุลภูมิภาค
ตั้งแต่ ม.ค. 2551 - พ.ย. 2554

ที่มา : Reuters

ประสบการณ์จริงในการบริหารความเสี่ยง ของผู้ประกอบการขนาดใหญ่

บจก. อุตสาหกรรมพันท้ายนรสิงห์สินค้าพื้นเมือง ก่อตั้งเมื่อปี 2505 โดยเริ่มตั้งแต่เป็นอุตสาหกรรมครอบครัวจัดจำหน่ายภายในประเทศ จนกระทั่งทุกวันนี้ขยายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ มียอดจำหน่ายกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี จำหน่ายสินค้าประเภท น้ำพริกเผา น้ำจิ้มและซอสปรุงรส หลากหลายประเภท ภายใต้ตรา “พันท้ายนรสิงห์” โดยจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศกว่า 40 ประเทศ ทั่วโลก

“ความเสี่ยงที่ธุรกิจ SMEs ต้องเผชิญประกอบด้วย ปัญหาการขาดสภาพคล่อง ปัญหาอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น และปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวน...สำหรับกรณีความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยน ผมอยากจะแนะนำนักธุรกิจว่า เราไม่ใช่แค่กังวลเพราะฉะนั้นเราก็ควรรับในสิ่งที่เราพอใจแล้ว ยกตัวอย่างว่า เราคิดราคาสินค้า ณ วันนี้แล้วทำ Forwards ไว้เลยเพื่อเราจะได้รายได้มาเท่านี้อย่างแน่นอนในอีก 3 เดือนข้างหน้า เราก็ไม่ขาดทุนแล้วครับ...”

ข้อแนะนำสำหรับ SMEs คือ ต้องเข้าใจธุรกิจที่ตนเองทำอย่างถ่องแท้ ถ้าเข้าใจแล้วไม่มีทางที่จะไม่สำเร็จ โดยต้องมีการวิจัยและพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ และการเป็นนักธุรกิจที่ดี ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญ ต้องอ่านหนังสือเยอะๆ รวมทั้งต้องสร้างเครือข่ายให้เยอะที่สุด...”

คุณสุนทร วัฒนพร

ประธานกรรมการ

บจก. อุตสาหกรรมพันท้ายนรสิงห์สินค้าพื้นเมือง

บมจ. ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ เป็นผู้ผลิตและส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งและบรรจุกระป๋อง โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2531 บริษัทได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน โดยเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เมื่อปี 2537 และตลอดเวลาที่ผ่านมา บริษัทได้มีการเพิ่มทุนอย่างต่อเนื่อง มีการส่งสินค้าออกไปยังประเทศต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของโลก

“การที่ไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ ทำให้ธุรกิจมีความจำเป็นต้องหันมาบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน...นโยบายของบริษัทจะเน้นในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยใช้วิธี natural hedge คือ การซื้อวัตถุดิบเป็นเงินดอลลาร์ สรอ. และขายสินค้าเป็นเงินดอลลาร์ สรอ. มาจับคู่กัน ถ้ามีส่วนต่างเกิดขึ้นก็จะทำสัญญา Forwards เพื่อให้ทราบต้นทุนที่ชัดเจนและแน่นอน...”

เราไม่ได้อยู่ในธุรกิจการเงิน เราไม่มีอาชีพที่จะทำกำไรจากเรื่องของการเงิน เราไม่มีการเก็งกำไรเพื่อที่จะทำกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน หน้าที่ของเรามีแต่ต้องการที่จะบริหารความเสี่ยงนั้น...”

คุณธีรพงศ์ จันศิริ

ประธานกรรมการบริหาร

บมจ. ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์

ทำไม SMEs ควรบริหารความเสี่ยง จากอัตราแลกเปลี่ยน

1. เพราะการขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนทำให้กิจการหลายแห่งต้อง
ปิดตัวลง
2. เพราะความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนสามารถ**บริหารจัดการ**ได้

ยิ่งธุรกิจมีขนาดเล็กเท่าไร ยิ่งมีความจำเป็นต้องบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจาก:

1. ผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนอาจหักล้างกำไรของธุรกิจจนหมดได้
2. เป็นความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการสามารถหลีกเลี่ยง เพราะ**บริหารจัดการ**ได้
3. ทำให้สามารถคาดการณ์รายได้และต้นทุน เพื่อการวางแผนกิจการ และส่งเสริมให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น พันธนายรสิงห์สินค้าพื้นเมือง และ ไทยยูเนียน โพรเซ่น โปรดักส์ ซึ่งมีสภาพคล่องมากกว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่แสวงหากำไร จากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนและบริหารจัดการความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

แล้วเหตุใดท่านจะไม่บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน?

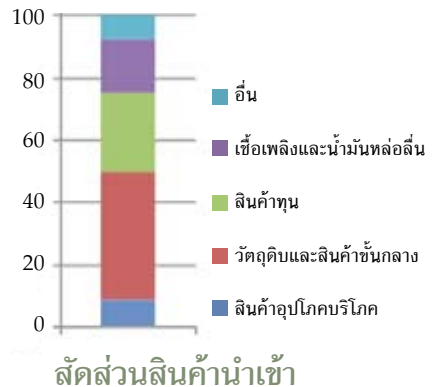
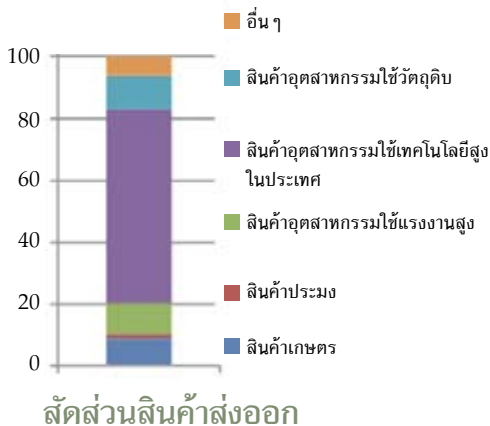
มาบริหารความเสี่ยง จากอัตราแลกเปลี่ยนกันดีกว่า

ธุรกิจอาจได้รับความเสี่ยงจาก
ปัจจัยภายนอกทั้งที่จัดการได้
และจัดการไม่ได้ จึงควรบริหาร
ความเสี่ยงที่จัดการได้ เช่น
ความเสี่ยงจากอัตรา
แลกเปลี่ยน.....

แต่...ก่อนจะเข้าสู่รายละเอียดการบริหาร
ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน
ควรพิจารณาถึงการส่งออกและนำเข้า
ของประเทศไทย ว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง

สัดส่วนการส่งออกและนำเข้าของไทย* ปี 2553

ที่มา: กรมศุลกากร/ธนาคารแห่งประเทศไทย

*จำแนกตามมูลค่าการส่งออก/นำเข้า

คู่ค้าหลักของประเทศไทยในปี 2553 มีประเทศใดบ้าง ?

สินค้าออก	%
อาเซียน	22.7
สหภาพยุโรป	11.2
จีน	11.0
ญี่ปุ่น	10.5
สหรัฐอเมริกา	10.3
ฮ่องกง	6.7
กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง	4.9
ออสเตรเลีย	4.8
อินเดีย	2.2
สวิตเซอร์แลนด์	2.1
เกาหลีใต้	1.8
ไต้หวัน	1.7
สาธารณรัฐแอฟริกใต้	0.9
อื่นๆ	9.2

สินค้าเข้า	%
ญี่ปุ่น	20.8
อาเซียน	16.6
จีน	13.3
กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง	11.4
สหภาพยุโรป	7.6
สหรัฐอเมริกา	5.9
เกาหลีใต้	4.4
ไต้หวัน	3.7
ออสเตรเลีย	3.2
สวิตเซอร์แลนด์	2.8
รัสเซีย	1.8
อินเดีย	1.2
ฮ่องกง	1.0
อื่นๆ	6.3

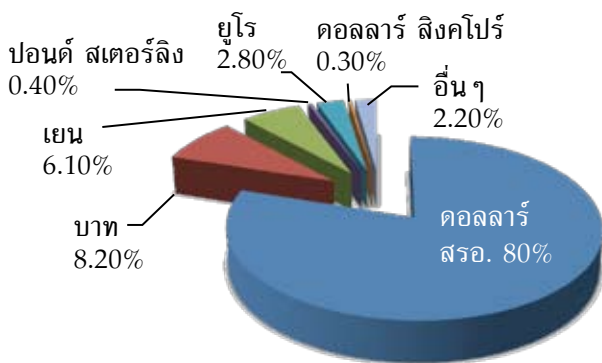
ที่มา : กรมศุลกากร/ธนาคารแห่งประเทศไทย

*อาเซียนประกอบด้วย บรูไนดารุสซลาม, อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, สิงคโปร์, ฟิลิปปินส์, กัมพูชา, ลาว, พม่า, และเวียดนาม

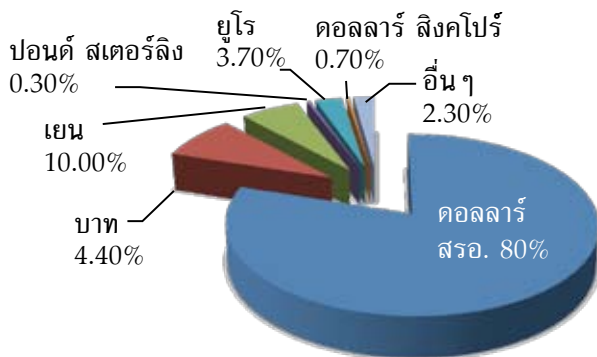
ไทยใช้เงินสกุลดอลลาร์ สรอ. เป็นหลัก ในการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศที่เป็นคู่ค้าหลักในการส่งออกและนำเข้าสินค้าของไทย ได้แก่ อาเซียน สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และจีน แต่ไทยยังพึ่งเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. เป็นหลัก ในการค้าระหว่างประเทศโดยร้อยละ 80 ของรายรับจากการส่งออก หรือรายจ่าย จากการนำเข้า เป็นสกุลเงินดอลลาร์ สรอ.

ส่งออก ปี 2553

นำเข้า ปี 2553

เครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มีอะไรบ้าง ?

มี 2 เครื่องมือหลัก:

1. การทำสัญญาซื้อ/ขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward contract)
2. การซื้อสิทธิที่จะซื้อหรือซื้อสิทธิที่จะขายเงินตราต่างประเทศในอนาคต (Options)

แล้วเครื่องมือดังกล่าวคืออะไร ?

เครื่องมือที่ 1 : FORWARD CONTRACT

การทำสัญญาซื้อ/ขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward contract) หรือที่หลายคนเรียกว่าการจองฟอร์เวิร์ด คือการตกลงที่จะซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศ เช่น เงินดอลลาร์ สรอ. กับธนาคาร ณ วันที่กำหนดไว้ในอนาคต ด้วยอัตราแลกเปลี่ยนและจำนวนเงินที่ได้ตกลงไว้ ณ ปัจจุบัน โดยจะมีระยะเวลาส่งมอบเงินมากกว่า 2 วันทำการ (มากกว่าการส่งมอบของธุรกรรม Spot*)

ทั้งนี้ อัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงไว้ในสัญญาสำหรับการส่งมอบเงินในอนาคตเรียกว่า Forward rate ซึ่งเป็นอัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot rate**) บวกด้วย Forward point (Forward rate = Spot rate + Forward point)

* ธุรกรรม Spot คือ การตกลงซื้อ/ขายเงินตราต่างประเทศโดยมีระยะเวลาส่งมอบเงินภายใน 2 วันทำการ

** Spot rate คือ อัตราแลกเปลี่ยนสำหรับการซื้อ/ขายเงินตราต่างประเทศที่มีระยะเวลาส่งมอบเงินภายใน 2 วันทำการ

แล้ว Forward point คืออะไร?

Forward point สะท้อนส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างเงิน 2 สกุล ที่นำมาแลกกัน ซึ่งไม่ได้สะท้อนถึงการคาดการณ์อัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต ทั้งนี้ Forward point อาจเป็นบวก ติดลบ หรือเป็นศูนย์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของสัญญา Forwards และส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว

อัตราดอกเบี้ย*	Forward point**	Forward point เป็น
$i_{\text{THB}} > i_{\text{USD}}$	+	Premium
$i_{\text{THB}} < i_{\text{USD}}$	-	Discount
$i_{\text{THB}} = i_{\text{USD}}$	0	Par

* i_{THB} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินบาท i_{USD} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สหรัฐ. (เงินตราต่างประเทศ)

** ค่า Forward point จะเป็นบวก ลบ หรือศูนย์ ขึ้นอยู่กับส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยของเงิน 2 สกุล ที่นำมาแลกกัน ทั้งนี้ Forward point บางครั้งนิยมเรียกกันว่า Swap point ซึ่งมีความหมายเดียวกัน

แล้วทำไมต้องมี Premium หรือ Discount ?

หากเปรียบเทียบการฝากเงิน 1 ดอลลาร์ สรอ. ที่อัตราดอกเบี้ย 1% สำหรับระยะเวลา 3 เดือน และการฝากเงิน 30.20 บาท (เทียบเท่ากับ 1 ดอลลาร์ สรอ.) ที่อัตราดอกเบี้ย 3.44 % ในระยะเวลาเดียวกัน (Spot rate = 30.20 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)

ฝากเงิน 1 ดอลลาร์ สรอ. → จะได้รับ
ดอกเบี้ย ณ วันครบกำหนด $1 \times 1.00\% \times 3/12 = 0.0025$ ดอลลาร์ สรอ. และเงินต้น
คือ 1 ดอลลาร์ สรอ. รวมดอกเบี้ยและเงินต้น
ที่ได้รับเป็น 1.0025 ดอลลาร์ สรอ.

ฝากเงิน 30.20 บาท → จะได้รับดอกเบี้ย
ณ วันครบกำหนด $30.20 \times 3.44\% \times 3/12$
 $= 0.25972$ บาท และเงินต้นคือ 30.20
บาท รวมดอกเบี้ยและเงินต้นที่จะได้รับเป็น
30.45972 บาท

ตามหลักแล้ว การฝากเงิน 2 สกุลในระยะเวลาเดียวกันจะต้องได้รับผลตอบแทน
เมื่อแปลงกลับเป็นเงินสกุลเดียวกันแล้วเท่ากัน ดังนั้น ค่าเงินบาทต่อ 1 ดอลลาร์
สรอ. ใน 3 เดือนข้างหน้า (Forward Rate) $= 30.45972 / 1.0025 = 30.38$ บาท
หรือ Forward premium มีค่า $30.38 - 30.20 = 0.18$ บาท หรือ 18 สตางค์

หรือมีสูตรการคำนวณอย่างง่าย

$$\begin{aligned}\text{Forward Premium/Discount} &= \text{Spot rate} \times (i_{\text{THB}} - i_{\text{USD}}) \times \text{ระยะเวลา (ปี)} \\ &= 30.20 \times [(3.44\% - 1.00\%) \times (3/12)] \\ &= 0.18 \text{ บาท} \\ &\text{(มีค่าเป็นบวก Forward point จึงเป็น Premium)}\end{aligned}$$

ดังนั้น หาก Spot rate เท่ากับ 30.20 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. และ Forward point 3 เดือน เท่ากับ 0.18 บาท Forward rate ควรจะเท่ากับเท่าไร?

Forward Rate
(30.38 บาท)

=

Spot Rate
(30.20 บาท)

+

Forward Point
(0.18 บาท)

การที่ Forward point เป็น บวกหรือลบ ไม่ได้เป็นการคาดการณ์ว่าเงินบาท จะอ่อนค่าหรือแข็งค่าในอนาคต แต่สะท้อนส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในการลงทุนของเงิน 2 สกุลในระยะเวลาที่เท่ากันนับจากปัจจุบัน

Q : Forward rate จำเป็นต้องเท่ากับ Spot rate ที่เกิดขึ้นจริงในอนาคต เช่น ในวันครบกำหนด 3 เดือนข้างหน้า Forward rate ที่เราทำสัญญาไว้เมื่อ 3 เดือนที่แล้ว จะเท่ากับ Spot rate ณ เวลานั้น หรือไม่?

A : Forward rate ที่กำหนดไว้ ไม่จำเป็นต้องเท่ากับ Spot rate ในอนาคต เนื่องจาก Spot rate จะถูกกระทบด้วยปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง ข่าวลือต่างๆ และ ปัจจัยทางเทคนิค เป็นต้น

เครื่องมือที่ 2 : OPTIONS

การซื้อขายสิทธิ์ที่จะซื้อหรือขายสินทรัพย์ต่างประเทศในอนาคต* (Options) คือ การตกลงซื้อขายสิทธิ์ที่จะซื้อหรือขายสินทรัพย์ต่างประเทศด้วยอัตราแลกเปลี่ยนและจำนวนเงินที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า โดยผู้ซื้อสิทธิ์จะต้องจ่ายค่า Option premium ให้กับธนาคารใน 2 วันทำการหลังจากได้ตกลงซื้อขายสิทธิ์ดังกล่าวจากธนาคาร

ธนาคารคิดค่า Option premium อย่างไร ให้กับลูกค้า?

ในการคิดอัตรา Premium ธนาคารจะคำนึงถึง 3 ปัจจัยหลัก ดังนี้

1. อัตราแลกเปลี่ยนที่จะใช้สิทธิ์ ณ วันครบกำหนด (Strike rate)
2. ระยะเวลาการใช้สิทธิ์ (Tenor) และ
3. ค่าความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน (Volatility)

การซื้อขายสิทธิ์หมายความว่ามีความเป็นไปได้ที่จะใช้สิทธิ์หรือไม่ใช้สิทธิ์ก็ได้เมื่อถึงวันครบกำหนด เป็นสิทธิ์ของท่านนั่นเอง!

* ในทางกลับกัน ผู้ประกอบการก็อาจทำสัญญาขายสิทธิ์ที่จะซื้อหรือขายสินทรัพย์ต่างประเทศ ด้วยอัตราแลกเปลี่ยนและจำนวนเงินที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า โดยผู้ประกอบการจะได้รับค่า Option premium จากธนาคาร อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่มีความชำนาญ ก็อาจมีความเสี่ยงจากการขายสิทธิ์เพิ่มขึ้นได้เช่นกัน หากอัตราแลกเปลี่ยนที่จะใช้สิทธิ์แตกต่างจาก Spot rate ณ วันนั้นมากจนมีผลขาดทุนมากกว่าค่า Option premium ที่ได้รับมาก่อนหน้า

Forwards และ Options

แตกต่างกันอย่างไร?

	Forwards	Options
ลักษณะสัญญา	เป็น <u>สัญญา</u> การซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า <u>ที่เป็นภาระผูกพัน</u> โดยลูกค้าจะต้องซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศตามเงื่อนไขที่ระบุในสัญญา ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) อัตราแลกเปลี่ยน 2) จำนวนเงิน และ 3) วันที่ส่งมอบเงิน 	เป็น <u>สิทธิ</u> ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า โดยลูกค้าผู้ซื้อสิทธิสามารถ <u>เลือกที่จะใช้สิทธิ</u> ในการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคตตามที่ตกลงไว้ในสิทธิหรือไม่ก็ได้
ค่าใช้จ่าย	<u>ไม่มีค่าธรรมเนียมเริ่มต้น (Upfront fee)</u> ณ วันที่ตกลงทำธุรกรรมกับธนาคาร แต่มี Forward point ที่อาจเป็น premium หรือ discount	<u>มีค่าประกันความเสี่ยง (Option premium)</u> ณ วันที่ตกลงทำธุรกรรม ที่ต้องคำนึงถึง ซึ่งสะท้อนมูลค่าของสิทธิดังกล่าว

เนื่องจากแต่ละธนาคารมีต้นทุนการทำธุรกรรมที่ไม่เท่ากัน Forward point และค่า Option premium ที่แต่ละธนาคารกำหนดอาจแตกต่างกัน

เลือกใช้ Forwards หรือ Options เมื่อไหร่ดี ?

ขึ้นอยู่กับธุรกิจว่า ต้องการความแน่นอนของกระแสเงินสด (Cash Flow) มากน้อยเพียงใด

	Forwards	Options
เหมาะสำหรับ	ธุรกิจที่ต้องการเติบโตอย่างยั่งยืน และ ไม่ชำนาญในการคาดการณ์ทิศทางการเคลื่อนไหวของค่าเงิน	ธุรกิจที่ต้องการความยืดหยุ่นในการบริหาร ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และมีความชำนาญในการคาดการณ์ทิศทางการเคลื่อนไหวของค่าเงิน
ระดับความเสี่ยง	ไม่ต้องการมีความเสี่ยงใดๆ จากกระแสเงินสดรับหรือจ่ายในอนาคต	รับความไม่แน่นอนของกระแสเงินสด ได้มากกว่าการทำสัญญา Forwards
ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - ง่ายต่อการใช้งาน - เป็นที่แพร่หลายมากกว่า - <u>ไม่มีค่าธรรมเนียมเริ่มต้น</u> (Upfront fee) - ทราบต้นทุนหรือรายได้ในรูปเงินบาท ในอนาคตที่แน่นอนตั้งแต่วันที่ทำสัญญา Forwards - สามารถทำสัญญาได้ตามมูลค่าและเวลาส่งมอบที่ต้องการโดยไม่มีมูลค่าขั้นต่ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความยืดหยุ่นมากกว่า เนื่องจากสามารถเลือกที่จะใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิก็ได้ - เปิดโอกาสให้สามารถซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศที่ระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่ดีกว่าอัตราที่ตกลงในสัญญา Forwards
ข้อจำกัด	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสัญญาที่เป็นภาระผูกพัน - อาจเสียโอกาสได้รายได้เพิ่มขึ้น หรือ รายจ่ายลดลง เช่น หากขายเงินตราต่างประเทศตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงไว้ในสัญญา Forwards จะได้รายได้น้อยกว่าการขายเงินตราต่างประเทศที่ Spot rate 	<ul style="list-style-type: none"> - มีค่า Option premium ที่ต้องชำระในวัน ที่ตกลงทำสัญญา Options - มูลค่าขั้นต่ำในการซื้อหรือขายสิทธิต่ำกว่าสัญญา Forwards

ข้อคิดและข้อแนะนำจากธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าแห่งประเทศไทย

ความจำเป็นและความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง

“ผู้ที่มีรายได้หรือรายจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศทั้งหมด

ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

โดยสมัยก่อนธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้บริหารความเสี่ยงให้กับทั้งประเทศ แต่หลังจากเปลี่ยนระบบเป็นอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการทุกท่านที่ต้องบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนด้วยตนเอง และไม่ว่าธุรกิจท่านจะเล็กหรือใหญ่ จำเป็นต้องบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้งนั้น...

นักธุรกิจทุกท่านควรรู้ว่ารายได้และต้นทุนเป็นเท่าไรอย่างแน่นอน ไม่ใช่วันหนึ่งคิดใจ อีกวันหนึ่งร้องไห้...”

คำแนะนำในการทำธุรกรรม Forwards ของลูกค้า

“ท่านต้องตัดสินใจในวันแรกที่ได้รับ Order จากต่างประเทศ โดยท่านจะทราบต้นทุนทั้งหมด ให้เอาราคาขายและปริมาณเงินได้ที่คิดว่าจะได้มาทำ Forwards กับธนาคาร เพื่อให้ได้รายได้เป็นเงินบาทที่แน่นอน แล้วไป

ใช้ความสามารถของท่านที่มีในการผลิตสินค้าให้ดีกว่า...

และหากท่านเป็นผู้นำเข้า ก็ควรจะทำให้ต้นทุนของท่านเป็นเงินบาทแน่นอนเช่นกัน ซึ่งท่านไม่ต้องไปฟังว่าข่าวค่าเงินวันนี้เป็นอย่างไร ท่านบริหารได้เอง ยกหูโทรศัพท์ไปถามธนาคารว่าจะทำสัญญา Forwards ได้อัตราแลกเปลี่ยนที่เท่าใดในวันนี้ เพราะท่านควรทำในสิ่งที่ท่านชำนาญ ไม่ใช่เก็งกำไร...”

“อุปสรรคที่สำคัญของ SMEs มีทั้งข้อจำกัดในเงินทุน ความสามารถในการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า การหาวัตถุดิบที่มีราคาถูก และการสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ดังนั้นท่านจำเป็นต้องบริหารจัดการตาม Best Practice ซึ่งเป็นตัวอย่างของธุรกิจอื่นที่ประสบความสำเร็จ

การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน คือการทำอะไรก็ได้เพื่อให้ท่านชนะทุกครั้งที่ท่านรบ ไม่ว่าธุรกิจของท่านจะเล็กหรือใหญ่ ก็จำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงทั้งนั้น เพราะการบริหารความเสี่ยงจะทำให้ธุรกิจท่านมีความยั่งยืน ซึ่งความยั่งยืนนี้มีคุณค่ามากกว่าการเดิมพันด้วยกิจการของท่านซึ่งไม่มีการบริหารความเสี่ยง...

การไม่บริหารความเสี่ยงคือ การลั่นว่าอัตราแลกเปลี่ยนจะมีแนวโน้มเป็นเช่นไร ไม่ต่างจากการพนันในคาสิโน จริงอยู่ท่านอาจโชคดีได้กำไรมาก แต่ท่านอาจขาดทุนมหาศาลจนถึงขั้นปิดกิจการเลยทีเดียว...

ท่านอย่าพูดว่า ท่านกลัวได้ กลัวเสีย เพราะท่าน ไม่กลัวเสีย
ธุรกิจที่ท่านสร้างมาด้วยมือของท่านเอง...”

คุณสมพันธ์ เอี่ยมรุ่งโรจน์

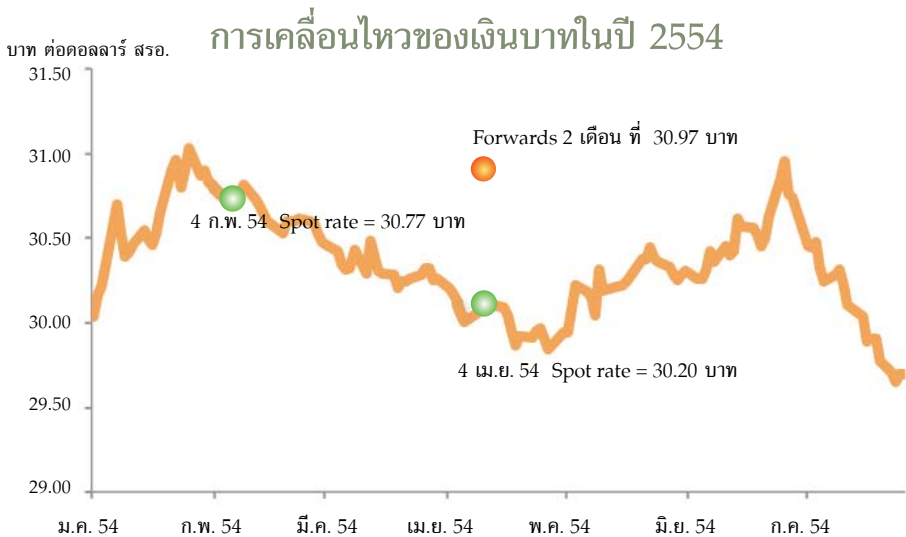
รองกรรมการผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ตัวอย่างผู้ส่งออกใช้เครื่องมือทางการเงิน

หากผู้ส่งออกสินค้าจะมีรายได้จำนวน 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในอีก 2 เดือนข้างหน้า และกังวลว่าเงินบาทจะแข็งค่าขึ้น เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. และมีผลต่อกำไร ควรจะบริหารความเสี่ยงอย่างไร?

วิธีที่ 1 : การทำสัญญาขายเงิน 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้า
(Forward contract) กับธนาคาร

ตัวอย่าง : จากกราฟด้านบน สมมติว่า ณ วันที่ 4 ก.พ. 54 ผู้ส่งออกขายเงิน 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าระยะ 2 เดือน ไว้ที่อัตราแลกเปลี่ยน 30.97 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. และเมื่อถึงเวลา 2 เดือนข้างหน้า (4 เม.ย. 54) **แม้อัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง (Spot rate) จะผันผวนเป็น 30.20 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. (เงินดอลลาร์ สรอ. อ่อนค่าลงเทียบกับเงินบาท)** การขายเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าไว้ ทำให้ท่านได้เงิน 30.97 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ. (ถ้าไม่ขายล่วงหน้าไว้ จะได้เงินเพียง 30.20 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ.)

ณ วันที่ 4 เม.ย. 54	หากป้องกันความเสี่ยง โดยใช้สัญญา Forwards	หากไม่ป้องกันความเสี่ยง
อัตราแลกเปลี่ยนที่แลกได้	30.97 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. (ตามสัญญา)	30.20 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. (Spot Rate)
รายได้ที่เป็นเงินบาท (จำนวนเงินตามสัญญา 1,000,000 ดอลลาร์ สรอ.)	30,970,000 บาท	30,200,000 บาท
ส่วนต่างรายได้	-	น้อยกว่าการใช้สัญญา Forwards 770,000 บาท หรือ น้อยกว่า 2.50%

 กรณีข้างต้น หาก ณ วันที่ 4 เม.ย. 54 เงินบาทแข็งค่าขึ้นเป็น 30.20 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ทำให้รายได้ลดลงถึง 770,000 บาท หากไม่ป้องกันความเสี่ยง

อย่างไรก็ดี เงินบาทในตลาด ณ วันครบกำหนดสัญญา (วันที่ 4 เม.ย. 54) อาจอ่อนค่าลงเป็น 31.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ซึ่งจะทำให้เสียโอกาสที่จะได้รายได้เพิ่มขึ้นเมื่อแปลงเป็นเงินบาท แต่การทำสัญญาขายเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้า (สัญญา Forwards) ทำให้ไม่ต้องเสี่ยงกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้น ณ วันที่มีการรับชำระเงิน

ดังนั้น เหตุใดท่านจึงต้องเสี่ยงกับความผันผวนของค่าเงิน หากทำสัญญาเต็มจำนวนจะปิดความเสี่ยงได้ 100% การที่ไม่ต้องกังวลกับอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าว จะทำให้ท่านมีเวลาในการบริหารธุรกิจที่มีความชำนาญอยู่แล้วให้เกิดกำไรมากขึ้นได้

จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อ

Forward point ติดลบ* (Discount)

ตัวอย่าง

- อัตราแลกเปลี่ยน Spot rate อยู่ที่ 30.77 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.
- สมมติให้ Forward point 6 เดือนเท่ากับ -0.20 บาท (-20 สต.)

Forward rate = Spot rate + Forward point

อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าตามสัญญาระยะ 6 เดือน (Forward rate)
 $= 30.77 + (-0.20) = 30.57$ บาท ต่อดอลลาร์ สรอ.

ตามสัญญาจะขาย 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในราคา 30.57 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.
ในอีก 6 เดือนข้างหน้า

ในกรณีนี้แม้ตามสัญญา Forward ในอีก 6 เดือนข้างหน้าจะแลกเงิน 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ได้ 30.57 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ซึ่งน้อยกว่าอัตราแลกเปลี่ยน Spot rate (30.77 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.) แต่จะได้เปรียบหากอีก 6 เดือนข้างหน้าเงินบาทแข็งค่าขึ้นไปมากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา (เช่น เคลื่อนไหวเป็น 30.20 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)

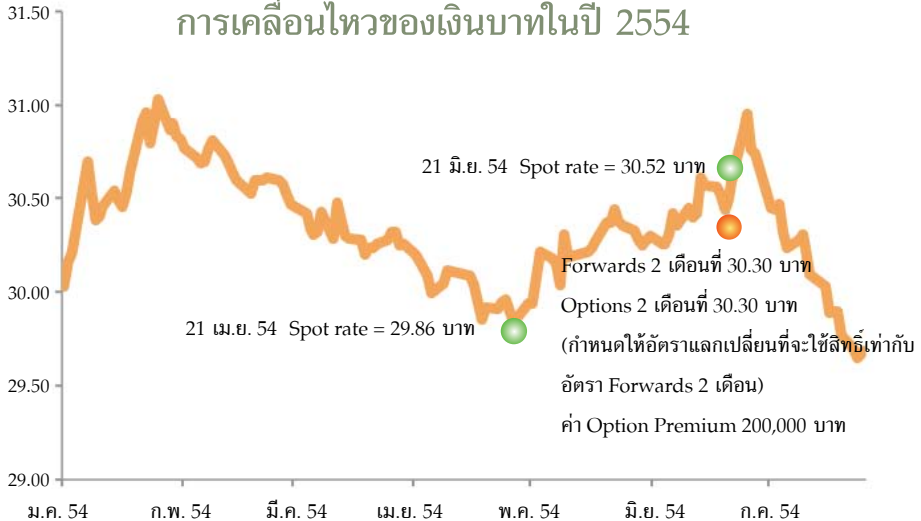

* ค่า Forward point จะติดลบเมื่อดอกเบี้ยของเงินบาทน้อยกว่าดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สรอ.

วิธีที่ 2 : ตกลงซื้อสิทธิที่จะขาย 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในอนาคต (Put options)

บาท ต่อดอลลาร์ สรอ.

การเคลื่อนไหวของเงินบาทในปี 2554

ตัวอย่าง : จากกราฟด้านบน สมมติว่า ณ วันที่ 21 เม.ย. 54 ผู้ส่งออกซื้อสิทธิที่จะขาย 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในอีก 2 เดือนข้างหน้าใช้อัตราแลกเปลี่ยน 30.30 บาท ต่อดอลลาร์ สรอ.

เมื่อถึงวันครบกำหนดการใช้สิทธิในอีก 2 เดือนข้างหน้า (21 มิ.ย. 54) ปรากฏว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงในตลาด (Spot rate) อ่อนค่าลงไปเป็น 30.52 บาท ต่อดอลลาร์ สรอ.

ผู้ซื้อ Put options จึงเลือกที่จะไม่ใช้สิทธิใน การขายเงิน 1 ดอลลาร์ สรอ. ที่ 30.30 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ตามสิทธิของ Options ที่ทำไว้ และนำเงิน 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ไปขายที่ราคา Spot ที่ 30.52 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. แทน (ในกรณีนี้ท่านต้องชำระค่า Option premium เป็นจำนวน 200,000 บาท ในการซื้อสิทธิที่จะขายเงินดอลลาร์ สรอ. (Put options) ที่ 30.30 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)

ณ วันที่ 21 มิ.ย. 54	หากป้องกันความเสี่ยง โดยใช้สัญญา Forwards	หากป้องกันความเสี่ยง โดยใช้สัญญา Put options
อัตราแลกเปลี่ยนตามสัญญา/ สิทธิ์	30.30 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.	30.30 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.
อัตราแลกเปลี่ยนที่แลกได้	ต้องปฏิบัติตามสัญญาขาย เงินตราต่างประเทศที่ 30.30 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.	เลือกที่จะไม่ใช้สิทธิ์ ตามสัญญา Put options โดยสามารถขายเงินตรา ต่างประเทศที่ราคา spot 30.52 บาทต่อ ดอลลาร์ สรอ.
รายได้ที่เป็นเงินบาท (จำนวนเงินตามสัญญา 1,000,000 ดอลลาร์ สรอ.)	30,300,000 บาท	30,320,000 บาท (30,520,000 - ค่า Option premium 200,000 บาท)
ส่วนต่างรายได้	-	มากกว่าการใช้สัญญา Forwards 20,000 บาท หรือมากกว่า 0.07%

 กรณีข้างต้น หาก ณ วันที่ 21 มิ.ย. 54 เงินบาทอ่อนค่าลงเป็น 30.52 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. การใช้สัญญา Forwards จะเสียโอกาส เมื่อเทียบกับ Put options ดังนั้น ในกรณีนี้การใช้ สัญญา Put options จะมีรายได้มากกว่าการใช้สัญญา Forwards 20,000 บาท หรือ 0.07 %

“ในกรณีเงินบาทอ่อนค่ากว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในสิทธิ์

ผู้ส่งออกสามารถเลือกที่จะไม่ใช้สิทธิ์ในการขายเงินตรา

ต่างประเทศตามสัญญา Put options

หาก ณ วันที่ 21 มิ.ย. 54 ค่าเงินบาทแข็งค่าเป็น 30.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ผู้ที่ป้องกันความเสี่ยงโดยใช้ Put options จะมีรายได้สุทธิน้อยลงเมื่อเทียบกับการใช้ Forwards เนื่องจากมีการหักค่า Option premium จำนวน 200,000 บาท

การใช้ Forwards และ Options มีความแตกต่างกันที่ “ความยืดหยุ่น” ซึ่งการใช้ Options จะยืดหยุ่นมากกว่า เพราะสามารถใช้สิทธิ์หรือไม่ใช้สิทธิ์ในวันครบกำหนดก็ได้ แต่การซื้อสิทธิ์ดังกล่าวจะมีค่า Option premium ณ วันที่ซื้อสิทธิ์ ในขณะที่การใช้ Forwards จำเป็นต้องปฏิบัติตามสัญญา แต่ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือใด ย่อมปิดความเสี่ยงในความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนทั้งสิ้น จึงเป็นทางเลือกที่จะป้องกันความเสี่ยงด้วยเครื่องมือทางการเงินประเภทใด

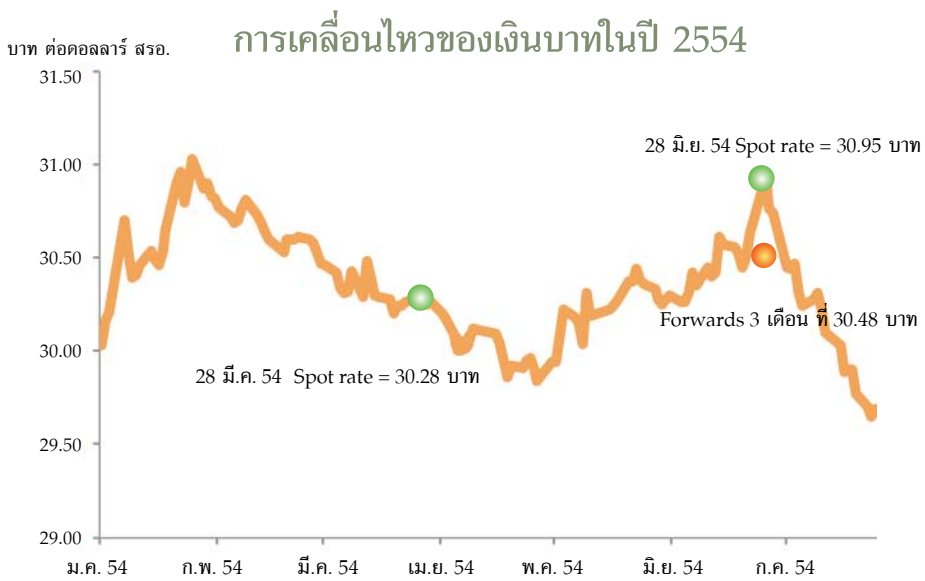
การเลือกที่จะไม่บริหารความเสี่ยง เพื่อเปิดโอกาสให้ได้รับประโยชน์ในกรณีที่เงินบาทอ่อนค่าลงนั้น แต่ในขณะเดียวกันผู้ส่งออกได้เปิดความเสี่ยงในกรณีที่เงินบาทแข็งค่าขึ้นเช่นกัน จะดีกว่าหรือไม่ หากผู้ส่งออกเลือกบริหารความเสี่ยงโดยใช้ Options ซึ่งเปิดโอกาสให้สามารถได้รับอัตราแลกเปลี่ยนที่ดีขึ้น หากเงินบาทอ่อนค่าลง และขณะเดียวกันก็มีการป้องกันความเสี่ยง หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น เพียงท่านยอมเสียค่าประกันความเสี่ยง (ค่า Option premium) เพื่อแลกกับสิทธิ์ในการเลือกใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมกับท่าน

ตัวอย่างผู้นำเข้าใช้เครื่องมือทางการเงิน

เช่นเดียวกับผู้ส่งออก ผู้นำเข้าสามารถทำสัญญา Forwards หรือ Options เพื่อบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้เช่นกัน

วิธีที่ 1 : การทำสัญญาซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้า (Forward contract) กับธนาคาร

ตัวอย่าง : จากกราฟด้านบน สมมติว่า ณ วันที่ 28 มี.ค. 54 ผู้นำเข้าซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าไว้ที่อัตราแลกเปลี่ยน 30.48 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. และในอีก 3 เดือนข้างหน้า (28 มิ.ย. 54) แม้อัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริง (Spot rate) จะผันผวนเป็น 30.95 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. การซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าไว้ ทำให้ท่านจ่ายเงินเพียง 30.48 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ. (ถ้าไม่ซื้อล่วงหน้าไว้ จะต้องจ่ายสูงถึง 30.95 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ.)

ณ วันที่ 28 มิ.ย. 54	หากป้องกันความเสี่ยง โดยใช้สัญญา Forwards	หากไม่ป้องกันความเสี่ยง
อัตราแลกเปลี่ยนที่แลกได้	30.48 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.	30.95 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.
รายจ่ายที่เป็นเงินบาท (จำนวนเงินตามสัญญา 1,000,000 ดอลลาร์ สรอ.)	30,480,000 บาท	30,950,000 บาท
ส่วนต่างรายจ่าย	-	มากกว่าการใช้สัญญา Forwards 470,000 บาท หรือ มากกว่า 1.50%

กรณีข้างต้น หาก ณ วันที่ 28 มิ.ย. 54 เงินบาทอ่อนค่าที่ 30.95 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. กรณีที่ไม่ป้องกันความเสี่ยงจะทำให้ท่านต้องจ่ายเงินบาทเพิ่มขึ้น 470,000 บาท

อย่างไรก็ตาม หากวันที่ 28 มิ.ย. 54 เงินบาทแข็งค่าขึ้นเป็น 30.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ผู้ที่ทำสัญญา Forwards อาจเสียโอกาสในการจ่ายเงินบาทน้อยลง เพราะต้องปฏิบัติตามสัญญา Forwards ซึ่งต้องจ่ายเงินจำนวน 30,480,000 บาท แต่การทำสัญญาซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าทำให้ไม่ต้องเสี่ยงกับอัตราแลกเปลี่ยนผันผวนที่เกิดขึ้น ณ วันที่ชำระเงิน

วิธีที่ 2 : ตกลงซื้อสิทธิที่จะซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ใน อนาคต (Call options)

ตัวอย่าง : จากกราฟด้านบน สมมติว่า ณ วันที่ 28 มี.ค. 54 ผู้นำเข้าซื้อสิทธิที่จะซื้อ (Call options) 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ที่อัตราแลกเปลี่ยน 30.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.

เมื่อถึงวันครบกำหนดการใช้สิทธิในอีก 3 เดือนข้างหน้า (28 มิ.ย. 54) ปรากฏว่าค่าเงินบาทอ่อนค่าไปที่ 30.95 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ท่านสามารถเลือกที่จะใช้สิทธิใน Options และซื้อเงิน 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. ตามสิทธิที่ 30.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.

ในกรณีนี้ท่านต้องชำระค่า Option premium ในการซื้อสิทธิที่จะซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. (Call options) ดังกล่าว เป็นจำนวนเงิน 200,000 บาท

ณ วันที่ 28 มิ.ย. 54	หากป้องกันความเสี่ยง โดยใช้สัญญา Forwards	หากป้องกันความเสี่ยง โดยใช้สัญญา Call options
อัตราแลกเปลี่ยนตามสัญญา/ สิทธิ์	30.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.	30.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.
อัตราแลกเปลี่ยนที่แลกได้	ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ 30.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.	เลือกที่จะใช้สิทธิ์ ที่ 30.55 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.
จำนวนเงินบาทที่ต้องจ่าย (จำนวนเงินตามสัญญา 1,000,000 ดอลลาร์ สรอ.)	30,550,000 บาท	30,750,000 บาท (30,550,000 + ค่า Option premium 200,000 บาท
ส่วนต่างรายจ่าย	-	มากกว่าการใช้สัญญา Forward 200,000 บาท หรือมากกว่า 0.65%

ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบการป้องกันความเสี่ยงโดยใช้สัญญา Forwards และ Call options จะเห็นว่า กรณีเงินบาทอ่อนค่าลง หากลูกค้าใช้สัญญา Call options จะมีรายจ่ายมากกว่าการใช้สัญญา Forwards 200,000 บาท

ในกรณีเงินบาทแข็งค่ามากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดในสิทธิ์

ผู้นำเข้าสามารถเลือกที่จะไม่ใช้สิทธิ์ในการซื้อเงินตรา
ต่างประเทศตามสัญญา Call options

แต่หากค่าเงินบาทแข็งค่าเป็น 30.00 บาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ. ผู้ที่ป้องกันความเสี่ยงโดยใช้สัญญา Forwards จะต้องจ่ายเงินจำนวน 30,550,000 บาท ในขณะที่ผู้ที่ป้องกันความเสี่ยงโดยใช้สัญญา Call options สามารถเลือกไม่ใช้สิทธิตาม Call options และซื้อเงินตราต่างประเทศที่ราคา Spot 30.00 บาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ. แทน โดยจ่ายเงินบาทรวมค่า Option premium เป็นจำนวน 30,200,000 บาท

จะเห็นได้ว่า ในกรณีที่เงินบาทแข็งค่าขึ้น การทำสัญญา Forwards อาจทำให้เสียโอกาสที่จะซื้อเงินตราต่างประเทศได้ถูกลง ในขณะที่การทำสัญญา Call options จะยืดหยุ่นมากกว่า แม้จะมีค่า Option premium เพิ่มเติม แต่ก็ให้โอกาสที่ผู้ซื้อ Options จะใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิในวันครบกำหนดก็ได้

“ หากไม่บริหารความเสี่ยงเลย
มีโอกาที่จะกำไรมากในกรณีที่เงินบาทแข็งค่าขึ้น
แต่ก็มีโอกาสที่จะขาดทุนมากหากเงินบาทอ่อนค่าลงเช่นกัน ”

ทางเลือกอื่นในการบริหารความเสี่ยง

ท่านสามารถใช้วิธีการบริหารความเสี่ยง นอกเหนือจากเครื่องมือทางการเงินดังต่อไปนี้

- 1) เปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit : FCD)
- 2) บริหารรายได้กับรายจ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกัน (Natural Hedge)
- 3) การใช้เงินตราต่างประเทศหลายสกุล (Currency Diversification)

1) บัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit : FCD)

กรณีผู้ประกอบการไม่ประสงค์ที่จะขายเงินตราต่างประเทศทันที เนื่องจากอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินดังกล่าวเพื่อชำระภาระค่าสินค้าในอนาคตสามารถฝากเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

ข้อดี : ลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน
: เหมาะสำหรับผู้ประกอบการที่เป็นทั้งผู้ส่งออกและนำเข้า

ต้นทุน : ต้องจ่าย Commission in lieu*

Day T : รายได้
เงินตราต่างประเทศ

บัญชีเงินฝากสกุลเงิน
ตราต่างประเทศ

Day T+N : ชำระ
ภาระเงินตราต่างประเทศ

กรณีตัวอย่าง

รายได้ = 1 ล้านดอลลาร์ สรอ.

รายจ่าย = 60,000 ดอลลาร์ สรอ.

* Commission in lieu คือค่าธรรมเนียมที่ทางธนาคารคิดกับลูกค้าในการทำธุรกรรมฝากหรือถอนเงินจากบัญชี FCD โดยแต่ละธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมแตกต่างกัน

ตัวอย่าง : หากผู้ประกอบการจะต้องชำระค่าสินค้าในอีก 6 เดือนข้างหน้าเป็นเงินดอลลาร์ สรอ. จะใช้วิธีการเปิดบัญชี FCD ได้อย่างไร?

- ในกรณีที่ผู้ส่งออกที่ได้รับเงินดอลลาร์ สรอ. จากต่างประเทศ แต่ไม่ประสงค์จะขายเงินดังกล่าวทันที ผู้ส่งออกสามารถฝากเงินดังกล่าวเข้าบัญชี FCD ได้โดยไม่จำกัดจำนวน เมื่อถึงเวลาชำระค่าสินค้าในอีก 6 เดือนข้างหน้า ผู้ส่งออกสามารถถอนเงินจากบัญชี FCD มาชำระค่าสินค้า บริการ หรือชำระภาระหนี้อื่นๆ ในต่างประเทศได้
- ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่มีเงินดอลลาร์ สรอ. ผู้นำเข้าสามารถซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. จากธนาคารและฝากเข้าบัญชี FCD เพื่อเตรียมไว้ชำระภาระผูกพัน เช่น ค่าสินค้า ค่าบริการ หรือภาระหนี้อื่นๆ ในต่างประเทศได้
- ยอดคงค้างการฝากเงินเข้าบัญชี FCD ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย มีดังนี้

	แหล่งเงิน จากต่างประเทศ	แหล่งเงินจากในประเทศ (ซื้อ/กู้จาก ธนาคารพาณิชย์)	
		มีภาระผูกพัน	ไม่มีภาระผูกพัน
บุคคลธรรมดา	ไม่จำกัด	1 ล้านบาทดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า หากเกิน 1 ล้านบาทดอลลาร์ สรอ. ให้ฝากได้อีกตามภาระที่มีใน 12 เดือน	0.5 ล้านบาทดอลลาร์ สรอ.หรือเทียบเท่า
นิติบุคคล	ไม่จำกัด	100 ล้านบาทดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า หากเกิน 100 ล้านบาทดอลลาร์ สรอ. ให้ฝากได้อีกตามภาระที่มีใน 12 เดือน	0.5 ล้านบาทดอลลาร์ สรอ.หรือเทียบเท่า

บัญชี FCD เปิดเป็นเงินสกุลอื่น เช่น หยวนได้หรือไม่?

ได้ เช่นเดียวกับการฝากเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งวงเงินเป็นไปตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย

2) บริหารรายได้กับรายจ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกัน (Natural Hedge)

- Natural Hedge คือ การบริหารหรือกำหนดให้รายได้หรือรายจ่ายเป็นสกุลเดียวกัน และมีการส่งมอบในเวลาตรงกันหรือในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน

รายได้	USD	EUR	JPY
รายจ่าย	USD	EUR	JPY

ตัวอย่างเช่น การ Matching/Netting

- การ matching คือการนำรายได้สกุลเดียวกันจากคู่ค้ารายหนึ่งมา match กับรายจ่ายที่ต้องชำระให้แก่คู่ค้าอีกรายหนึ่ง ซึ่งอาจมีช่วงเวลาในการรับและจ่ายเงินไม่ตรงกัน เช่น ในกรณีที่ผู้ประกอบการมีบริษัทในเครือที่มีรายได้จากการส่งออก และมีบริษัทในเครืออีกบริษัทหนึ่งที่มีรายจ่ายจากการนำเข้า ผู้ประกอบการสามารถ match รายรับรายจ่ายของบริษัทในเครือดังกล่าว โดยสามารถขอคำแนะนำจากธนาคารพาณิชย์ได้
- การ netting คือการนำรายได้และรายจ่ายกับคู่ค้ารายเดียวกัน หรือคู่ค้าหลายรายที่อยู่ในเครือเดียวกัน มาหักกลบลบหนี้และรับหรือจ่ายเงินตราต่างประเทศสุทธิ

“ ในกรณีที่หักกลบลบหนี้ (การ netting) กับคู่ค้าหลายราย จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจาก ”
ธนาคารแห่งประเทศไทย

3) การใช้เงินตราต่างประเทศหลายสกุล (Currency Diversification)

คือ การตกลงกับคู่ค้าเพื่อรับหรือจ่ายเงินตราต่างประเทศตามสกุลเงินของประเทศคู่ค้าแทนการใช้เงินสกุลเดียว ซึ่งช่วยป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เงินบางสกุลอาจผันผวนมาก ในขณะที่เงินบางสกุลอาจผันผวนน้อยกว่า ดังนั้น แทนที่จะใช้เพียงเงินดอลลาร์ สรอ. อาจมีการใช้เงินสกุลอื่นด้วย เช่น เงินยูโร หรือ เงินเยน ในการค้าขายกับประเทศในยุโรป หรือ ญี่ปุ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ อาจใช้วิธีการรับหรือจ่ายค่าสินค้าด้วยเงินสกุลท้องถิ่นของประเทศคู่ค้าในภูมิภาคซึ่งอาจมีความผันผวนน้อยกว่าเงินสกุลหลัก เช่น เงินดอลลาร์ สรอ. และหากรับหรือจ่ายสินค้าด้วยเงินบาท จะทำให้ทราบกำไรที่แน่นอนโดยไม่ต้องเสี่ยงกับความผันผวนจากอัตราแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์จริงในการบริหารความเสี่ยง ของ SMEs

หลายท่านคงเคยเห็นร้านขนมที่มีรูปเด็กผู้หญิงหน้าตา
ญี่ปุ่นเป็นโลโก้ร้านนี้มีชื่อว่า อะกิโกะ (Akiko) ซึ่งเป็นร้าน
ค้าปลีกภายใต้กลุ่มบริษัท Akiko Group

Akiko Group เป็นกลุ่มบริษัทของคนไทย 100% และมี
บริษัทในเครือเพื่อส่งออก นำเข้า จัดจำหน่ายสินค้าจากต่าง
ประเทศ และยังมีบริษัทร่วมทุนกับต่างประเทศ

ดังนั้น Akiko Group จึงจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศและมีการ
บริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนอยู่เสมอ คุณพรชัย พัวพัฒนขจร กรรมการ
ผู้จัดการ เล่าถึงการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนของบริษัทให้ทุกท่านทราบ

ประสบการณ์ในการทำธุรกิจของบริษัท

ผมเริ่มเปลี่ยนมาค้าขายกับคู่ค้าในภูมิภาคมากขึ้น เพื่อกระจายความเสี่ยงจาก
สหรัฐฯ และยุโรปที่เศรษฐกิจมีความไม่แน่นอนสูง โดยปัจจุบัน Akiko Group
ทำธุรกิจกับประเทศในภูมิภาคเอเชียเป็นส่วนใหญ่
เนื่องจากได้รับสิทธิประโยชน์จากการเปิดเสรีของ
ประเทศในอาเซียนที่ได้มีการลดภาษีสินค้า
นำเข้าเกือบทุกประเภท นอกจากนี้บริษัทได้พัฒนา
มาเป็นการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ จาก
เดิมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด เพื่อลด
ต้นทุน จากการนำเข้าที่ถูกกลงในช่วงที่เงินบาท
แข็งค่า และเป็นการชดเชยกับรายได้ส่งออกที่ลดลง
นอกจากนี้ บริษัทได้ตั้งบริษัทในประเทศจีน
โดยการร่วมทุน (Joint venture) กับบริษัทใน
ไต้หวันเพื่อผลิต และขายในประเทศจีนโดยตรง
อีกด้วย

Q. Akiko Group มีวิธีการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนหลายวิธี ไม่ทราบว่าวิธีอะไรบ้าง?

A. ผมใช้เครื่องมือทางการเงินเพื่อบริหารความเสี่ยงคือ Forwards และวิธีอื่นๆ ซึ่งการใช้วิธีอื่นๆ ในการบริหารความเสี่ยง ขึ้นอยู่กับอำนาจการเจรจาต่อรอง กับคู่ค้า ได้แก่

วิธีที่ 1 ผมจะชำระด้วยเงินสกุลท้องถิ่น (Local Currency) แทนเงินดอลลาร์ สรอ. เช่นที่ประเทศจีนจะใช้เงินหยวนเพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมาค่าเงินหยวนผันผวนน้อยกว่าเงินดอลลาร์ สรอ. ผมจึงเลือกที่จะรับเงินและชำระเงินกับคู่ค้าในประเทศจีนด้วยเงินหยวนแทน

หากต้องการความแน่นอนมากขึ้น อาจใช้วิธีรับและชำระด้วยสกุลเงินบาทของเราเนื่องจาก วิธีนี้ไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเนื่องจากคู่ค้าเป็นผู้รับความเสี่ยงแทน

วิธีที่ 2 เป็นวิธีการนำรายได้และค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศมาหักกลบ ลบหนี้ (Netting) เมื่อหักกลบแล้วส่วนที่เหลือคือกำไรที่ผมนำกลับ เนื่องจากกำไรมีมูลค่าไม่มาก ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนก็จะเป็นเพียงส่วนน้อย น้อยกว่า หากผมต้องแลกเปลี่ยนเงินบาทเป็นเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้า และแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เป็นรายได้กลับเป็นเงินบาททั้งจำนวน

นอกจากนี้ ผมใช้วิธีจับคู่รายได้และรายจ่ายข้ามบริษัทในเครือเดียวกัน (Matching) ซึ่งถ้ารายได้ของบริษัทหนึ่งเป็นสกุลดอลลาร์ สรอ. และอีกบริษัทหนึ่งมีรายจ่ายเป็นดอลลาร์ สรอ. ก็นำมาจับคู่กัน แต่วิธีนี้ธุรกิจของท่านต้องเป็นลักษณะแบบกลุ่มบริษัท (มีหลายบริษัทในเครือเดียวกัน) โดยอาจมีรายได้และรายจ่าย ณ เวลาที่ไม่ตรงกันก็ได้

ลำดับการพัฒนาการค้าขายในต่างประเทศ

“ผมอยากแนะนำผู้ประกอบการทุกท่านว่า SMEs ควรเริ่มจากการค้าขายผ่านตัวแทนในประเทศ (Agent) ก่อนส่งออกโดยตรง เมื่อเราได้ส่งออกถึงจุด ๆ หนึ่งแล้ว เราสามารถพัฒนาตัวเองให้เป็นผู้นำเข้าได้ เพื่อลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เพราะถ้าเรามีรายได้และรายจ่ายที่เป็นเงินตราต่างประเทศทั้งคู่ เราจะสามารถปิดความเสี่ยงจากความผันผวนในอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวได้

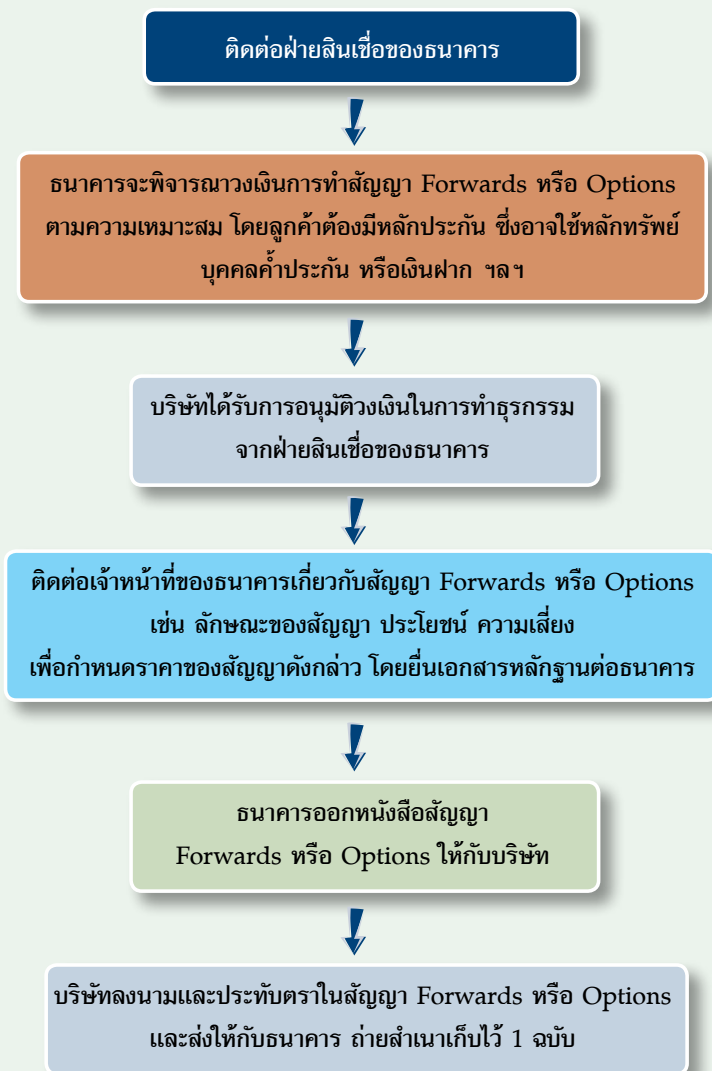
นอกจากนี้เรายังพัฒนาธุรกิจของเราต่อไปได้ โดยก้าวต่อไปเป็นผู้จัดจำหน่ายสินค้าจากต่างประเทศ (Distributor) พัฒนาไปร่วมทุน (Joint Venture) กับธุรกิจในประเทศ และเข้าไปเปิดกิจการที่เราเป็นเจ้าของ 100% ในต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้เราขยายตลาดส่งออกไปยังต่างประเทศและหาแหล่งวัตถุดิบที่มีต้นทุนที่ถูกลง”

คุณพรชัย พัวพัฒนขจร

กรรมการผู้จัดการ

กลุ่มบริษัท Akiko Group

ขั้นตอนการขอรับบริการป้องกันความเสี่ยง จากธนาคารพาณิชย์

ระยะเวลาการดำเนินการและขั้นตอนต่างๆ อาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับธนาคารพาณิชย์ที่ท่านใช้บริการ

ระเบียบที่ควรรู้เรื่องการส่งออก นำเข้า และการบริหารความเสี่ยง

บุคคลใดได้รับเงินตราต่างประเทศหรือ
ประสงค์จะซื้อหรือโอนเงินตราต่างประเทศ
ออกนอกประเทศ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดังนี้

การซื้อขาย ฝาก ถอน กู้ยืม
แลกเปลี่ยนเงิน ตรา ต่าง
ประเทศ ต้องทำกับผู้ที่ได้รับ
ใบอนุญาตจากกระทรวงการ
คลังเท่านั้น

หลักเกณฑ์การรับและจ่ายเงินตราต่างประเทศ ค่าสินค้าออกและสินค้าเข้า

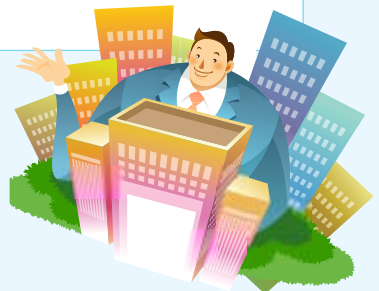
ค่าสินค้าและบริการ	หลักเกณฑ์
ค่าสินค้าออก	หากส่งออกสินค้ามูลค่าตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า ต้องนำเงินค่าของส่งออกเข้ามาในประเทศทันทีที่ได้รับชำระเงินจาก ผู้ซื้อในต่างประเทศ และต้องไม่เกิน 360 วัน นับแต่วันที่ส่งออก*
ค่าสินค้านำเข้า	ผู้ที่นำสินค้าเข้าหรือสินค้าที่สั่งจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง สามารถซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้า โดยแสดงเอกสาร หลักฐานต่อธนาคารพาณิชย์
ค่าบริการรับ	บุคคลหรือนิติบุคคลไทยที่ได้รับเงินค่าบริการจากต่างประเทศจะต้อง นำเงินเข้ามาในประเทศทันทีที่ได้รับชำระเงินจากต่างประเทศ ซึ่งต้อง ไม่เกิน 360 วัน นับจากวันที่ทำธุรกรรม*
ค่าบริการจ่าย	การชำระค่าบริการให้แก่บุคคลหรือนิติบุคคลในต่างประเทศ เช่น ค่า ธรรมเนียม ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินกำไร หรือค่าธรรมเนียม สามารถ ทำได้ตามภาระ โดยแสดงเอกสารหลักฐานต่อธนาคารพาณิชย์

* ในกรณีมีความจำเป็น ไม่สามารถนำเงินเข้าประเทศสามารถยื่นขอผ่อนผันต่อธนาคารพาณิชย์ หรือธนาคารแห่งประเทศไทยได้
แล้วแต่กรณี

บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับเงินกู้จากต่างประเทศตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์ สรอ. ต้องนำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวเข้ามาในประเทศทันทีที่ได้รับ ซึ่งต้องไม่เกิน 360 วัน นับแต่วันที่ทำธุรกรรม ในกรณีมีความจำเป็น ไม่สามารถนำเงินเข้าประเทศ สามารถยื่นขอผ่อนผันต่อธนาคารพาณิชย์ หรือธนาคารแห่งประเทศไทยได้ แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์การทำสัญญาป้องกันความเสี่ยง

หลักเกณฑ์	
ค่าสินค้าและบริการ	<p>ในวันทำสัญญาป้องกันความเสี่ยง ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หากท่านมีวงเงินการทำธุรกรรมป้องกันความเสี่ยง กับธนาคารพาณิชย์อยู่แล้วท่านทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าได้ โดยใช้ประมาณการค่าสินค้าและบริการไม่เกิน 1 ปี 2. หากท่านไม่มีวงเงินการทำธุรกรรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงกับธนาคารพาณิชย์ หรือกรณีทำสัญญาเกิน 1 ปี แต่ยังไม่มียกเอกสารหลักฐาน ท่านสามารถทำคำรับรองว่ามีภาระหรือเงินได้เงินตราต่างประเทศรองรับ โดยท่านต้องยื่นเอกสารแสดงภาระหรือเงินได้ในภายหลังเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบ 3. หากท่านมีเอกสารแสดงภาระหรือเงินได้เงินตราต่างประเทศให้ทำได้ไม่เกินรายจ่ายหรือรายได้เงินตราต่างประเทศ โดยต้องแสดงเอกสารหลักฐานประกอบ

เอกสารหลักฐาน สำหรับการทำสัญญาป้องกันความเสี่ยง

ให้ท่านยื่นเอกสารหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ต่อธนาคารพาณิชย์

- สัญญาซื้อขายสินค้าหรือบริการ
- บัญชีราคาสินค้า
- เอกสารเรียกเก็บเงิน
- ใบกำกับสินค้า
- Letter of Credit (L/C)
- คำสั่งซื้อสินค้า
- ใบสรุปรายการเอกสารข้างต้น

บริษัทที่อยู่ในเครือเดียวกัน

จะใช้สัญญาป้องกันความเสี่ยงร่วมกันได้หรือไม่

หากบริษัทในเครือเดียวกันของท่านประสงค์จะใช้สัญญาป้องกันความเสี่ยงร่วมกัน เช่น บริษัทใดบริษัทหนึ่งในเครือเป็นผู้ทำสัญญารวมกันให้กับทั้งสองบริษัท แทนที่แต่ละบริษัทจะทำสัญญาของตนเอง จำเป็นต้องขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี โดยท่านสามารถขอคำแนะนำเกี่ยวกับการขออนุญาตจากธนาคารพาณิชย์ที่ท่านใช้บริการได้

หากสัญญาครบกำหนดแล้ว

จะขอต่ออายุสัญญาป้องกันความเสี่ยงได้หรือไม่

ในกรณีอายุสัญญาป้องกันความเสี่ยงสั้นกว่าวันที่ได้รับมอบหรือส่งมอบเงินตราต่างประเทศ ท่านสามารถต่ออายุสัญญากับธนาคารพาณิชย์รายเดิมหรือรายใหม่ก็ได้ ซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวข้องเพิ่มเติม

สามารถยกเลิกสัญญาป้องกันความเสี่ยงได้หรือไม่

ท่านสามารถขอยกเลิกสัญญาป้องกันความเสี่ยงค่าสินค้าหรือบริการได้ทั้งจำนวนที่จอง หรือเพียงบางส่วนก็ได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ ให้ท่านติดต่อและแจ้งธนาคารพาณิชย์ที่ท่านทำสัญญา โดยลูกค้าอาจต้องรับ/ชำระส่วนต่างของอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากการยกเลิก ซึ่งส่วนต่างดังกล่าว คือ ส่วนต่างระหว่างอัตราแลกเปลี่ยน (Spot rate) ณ วันที่ยกเลิกสัญญา และ อัตราแลกเปลี่ยนที่ระบุไว้ในสัญญา Forwards

หากมีปัญหาคำทำสัญญาป้องกันความเสี่ยง จะร้องเรียนได้ที่ใด

ท่านสามารถร้องเรียนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมได้ที่หน่วยงานรับ
ข้อร้องเรียนที่ของธนาคารพาณิชย์ที่ท่านทำธุรกรรมอยู่ หรือศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการ
ทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร 1213

คณะผู้จัดทำ

ชมรม เอเชีย ประเทศไทย

คณะทำงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย

คุณณัฐ	ลุมพิกานนท์
คุณเกล็ดดาว	สังเนตร
คุณสวิสา	อริยปรัชญา
คุณสุพริศร์	สุวรรณนิก

พิมพ์ครั้งที่ 4 เดือนธันวาคม 2554 จำนวน 10,000 เล่ม
พิมพ์ที่ บริษัท ละม่อม จำกัด โทร. 02-514-2952-4

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
สายด่วน โทร. 1213

ฝ่ายตลาดการเงิน โทร. 02-283-5425
www.bot.or.th